DOKUMENTUM

ISMERETLEN PETŐFI-VERS!?

Hosszú éveken át a vásárhelyi értelmiség egyik karakterisztikus, érdekes alakjaként élt közöttünk Vetró Gyula középiskolai tanár. Gyakran tűnt fel a város utcáin Krúdy kisvárosi figuráját idézve emlékezetünkbe, sötétszürke bő körgallérjában. Zárkózottsága, különös figyelő tekintete misztikus légkört varázsolt köré. Pedagógiai munkássága mellett élő várostörténeti lexikon szerepét is betöltötte. Zárt, magas kerítéses házban lakott, az Imre József utcában, ahova alig engedett be valakit. Akit mégis kitüntetett bizalmával, az csodálhatta kulturált egyéniségét, szellemes, finom iróniával színezett rövid megjegyzéseit. Néhány éve halk, szerény egyéniségéhez méltóan — csendesen távozott tőlünk.

Hagyatékának feltárása során a régi könyvek és apró nyomtatványok között unokaöccse, Vetró Béla néhány kinevezési okmányt, kéziratot és régi levelet is talált, melyeket múlt év nyarán a Tornyai János Múzeum restaurátora közvetítésével eljuttatott a vásárhelyi múzeumba. Ezek között szerepel az apai dédapa kinevezési okirata, melyben Ráday Gedeon gróf „börtönésszé" nevezte ki Vetró Ferencet.

A csak helytörténeti értékkel bíró kéziratok között öt nem nagy alakú, sárgult és kissé gyűrött kéziratlap is meghúzódott. A sötétbarnává vált csersavas tintával írt sorok utolsó oldalán kissé hitetlenkedve és örömmel olvastam a dátumot, „Debrecen, január 31. 1844" és az aláírást: „Petőfi Sándor". A papír avultsága, a tinta színének változása és részben az írás jellege is kétségtelenné tették a kézirat száz-százhúsz éves korát. Az írás különösebb szakértelem nélkül bizonyos hasonlóságot mutatott Petőfi kézírásával, bár nyugtalanabb és érdesebb, mint az általánosan ismert későbbi Petőfi-kéziratok vonalvezetése.

Az ötlapnyi vers címe: *Rokka dal*, szövege a következő:

ROKKA DAL

Föl! leányok pántlikázott
A guzsaly
Hadd ébredjen víg beszéd közt
Rokkadal
A dal árján fölhevül az
Ifjú szív;
A dal árja nyájas, édes
Kedvre hív.
Föl leányok! a guzsalyra
Szőké szöszt!
Nekem is jut tán egy, annyi
Szőke közt:
Vagyha szőke rozmaringom
Nem virul
Kertemben egy tubarózsa
Csak pirul.
Barna lányka! nem tászítsz el
Ugye nem?
Nőmül veszlek, áldjon akként
Istenem!
Úgy segéljen! Úgy szeretlek
Mint anyád,
Aki első forró csókját
Adta rád.
Volna ajkam lángban égő,
Mint tiéd,
Rég azóta édességét
Érzenéd.
De mi elmúlt, nem maradt el
Jól vigyázz!
Sorba vagy, már szomszédodban
Ég a ház.
Itt az orsód, örömömre
Elesett.
Egy pár csókért tőlem vissza
Veheted.
Nincs menekvés! most csókolj meg
Vagy soha! —
Bánatomba', hogy ne legyek
Katona.
Igy már rendin van ujra
A dolog!
Hidd, anyád felőle tudni
Mit se fog,
Föl hadd zengjen a kedélyes
Rokkadal,
S rokkadal közt hosszan nyúljon
A fonal:
Ugy is a párkák kezében
Kurta az
Tél s viharral fog kézt benne
A tavasz.
Hangszerével sutban ül már
A czigány;
Táncz az élet! Tánczra hát föl
Minden lány!
Édes Bokám húzd el azt a
Nemzetit
Polka, française vagy keringő
Nem megy itt,

Szíthyából költözött ki
Ős apám,
Honszerelmét örökségül
Hagyta rám.
Nemzetit húzz! gyűlölöm az
Idegent,
Ami a magyarra, annyi
Álszint kent.
Ujjaid között a húr, ha
Zeng s eped,
Azt tudom a szivem mindgyár
Megreped.
Tubarózsám egy nótára
Jer-velem
Forduljunk vagy kettőt csinos
Csöndesen,
Ugy segéljen oly könnyű vagy,
Mint a nád!
Hozzám illesz, éppen hozzám
Mért anyád.
Szivem rózsám! Valld meg ugye
Hogy szeretsz!
S ha végzetünk úgy akarja
Nőm leszesz!
Akkor járunk még egyszer egy
Nemzetit,
Lelkesedve, csábosan, mint
Éppen itt.

Debreczen, január 31.
1844.

PETŐFI SANDOR

Az új felfedezésének izgalma és a kézirat tulajdonosának megtisztelő bizalma arra késztetett, hogy bár művészettörténettel foglalkozom, mégis igyekezzek bizonyos alaptényeket tisztázni a kézirattal és a provenienciával kapcsolatban. Így a kritikai kiadás áttanulmányozása után világossá vált, hogy ha egyáltalán Petőfi-versről van szó, akkor eddig ismeretlen Petőfi-vers került elő.

Az is irodalomtörténeti tény, hogy Petőfi 1844. január végén Debrecenben tartózkodott.

Egyes elemekben érződnek a későbbi Petőfi gondolati és szóhasználati jellemzői, ugyanakkor nyilvánvaló a Fóti dal ritmikai hatása és bizonyos Csokonai hatás is.

Kikértem a kérdésben érdekeltek véleményét is (Országos Széchényi Könyvtár, Petőfi Irodalmi Múzeum). A rövid megtekintés részben nem is volt teljesen alkalmas végső vélemény kialakítására, másrészt nem volt egyező sem.

Igyekeztem a proveniencia kérdését a lehetőségek között tisztázni. Ebben a Vetró család debreceni eredete bizonyos irányt mutatott ugyan, de tovább bonyolította a kézirat előtörténetét az, hogy a hagyatéki iratok közül előkerült egy Keresztessy József névre Révkomárom városa részéről 1849. június 30-án kiállított Úti levél, valamint Keresztessy József szüleinek 1820. április 29-én kiállított házassági anyakönyvi kivonata. Keresztessy József a szabadságharcot honvédhadnagyként küzdötte végig, és utoljára a komáromi védőseregben harcolt. A szabadságharc bukása után az ország legismertebb vívómestere lett. Vívómesteri pályájának 50. évfordulója alkalmával, 1892-ben, emlékkönyvet adtak ki tiszteletére.

A kézirat útja, a család feltételezése szerint is, egyként vezethet a Vetró család debreceni ágához és a Keresztessy családhoz is. Ez utóbbi ugyanis anyai ági dédapja a kézirat tulajdonosának, Vetró Bélának.

A kérdéssel magam nem lévén hivatott foglalkozni, a publikációval a tudományos munka és elbírálás elősegítését kívánom szolgálni, mivel a kézirat korát illetően nincsenek kétségeim.

Ha a kézirat eredeti, irodalmi, irodalomtörténeti szempontból bír nagy jelentőséggel, ellenkező esetben pedig művelődéstörténeti szempontból még figyelemre méltó.

Kötelességemnek éreztem tehát — a kézirat-tulajdonos által adott megbízásomnak eleget téve — a közzétételt.

DÖMÖTÖR JÁNOS